

kolena pred gospoda in odgovori s skesanim glasom: „Oh, gospod, ti si vsegamogočen in pravičen; ti si, kteremu ljudje pravijo, Božji sin“. „Pojdi z menoj in bodi moj učenec“. „Gospod! z veseljem“. „Lukež, tako te hočemo imenovati; od zdaj bodeš ljudi loviti v mrežo moje cerkve in popisoval dela sina človeškega“. Joško Iskrač.

Bela pošast Landeškega grada na Frankolovem.

Národna pravlica.

Oče Jure in njegov sin sta tik grada celino kopala. Sin zagleda ravno pred seboj škrinjo svitlih dvajsetic, ktere so se ob soncu kaj lepo lesketale. Oče Jure ničesa ne vidi. Oj! kak mikajo sina dvajsetice; al oče mu je na poti; misli in misli, kako bi očeta odpravil, da bi sam vse dvajsetice pograbil; zadnjič si vendar eno izmisli in pošlje očeta po južino. Zdaj serne na dvajsetice kakor lačen volk na jagnje; grabi, deva v žepe in klobuk, celó srajco izsleče in v rokave baše. Že nima več kam devati; misli, kaj bi še s škrinjo storil; jo popade in jo hoče v neki skriven kraj zavleči, al bela pošast ga zgrabi v zatelnik in ga prekučne, da vse dvajsetice okrog po zemlji zažvenkljajo; premetuje ga po germovji sém in tje in zadnjič ga verže čez pečovje v globino ter reče z gromovitim glasom, da se strašno krog in krog odmeva: „Oj, nesrečni sin; ne tebi samemu, tudi očetu so bile dvajsetice namenjene; lahko bi bila najbogatejša na zemlji, ako bi ne bil jih očetu zavidal; tako pa naj čakajo tistega, kteri bo pobožnejši od tebe“. Taka naj se vsakemu godi, kteri svojemu sosedu ničesa ne privoši. Joško Iskrač.

Raztergana struna.

Na skali obraščeni z mahom sedim,
Poslušam studenca šumenje;
Odločen posvetnega hrupa želim
Zatreti serca hrepenjenje.

Zapeti krasoto zelenih dolin,
Zapeti nebá veličanstvo,
Sem hotel prepevati s stermih pečin
Zerečega brezna neznanstvo.

Premaga v ti priči me Minke obraz
In svit nje oči plamenečih,
Prešine vse ude ledeni mi mraz,
Vgasit' mi željá ni gorečih.

Udaril navdušen sem struno glasno:
„Od drage mi pevaj vesela!“
Nategnil jo v drugo že, s perstom močno,
Al ona je — žalostno pela.

Serce mi napolni neznan zdaj pogum,
Serdito udarim jo tretje; —
Raztergane strune grozivni se šum
Valí skozi tiho zavetje:

„Glasila ne bodem se v tvojih rokah,
Ne dala več milenih glasov,
Plakala bom z jekom po stermih gorah,
Presrečnih se spomnila časov“.

„Zvestobo prepevat' prisegla sem ti,
Ljubezen le ene device,
Le eni, si rekel, naj hvala glasi
Se 's serca globoke tamnice“.

„Nezvesta je tebi, ki ljubil si jó,
Zabila prisége goreče,
'S spomina je zbrisala pesem tvojó,
Vtopila jo v morje šumeče“.

„Na liro nategni zdaj strune nové,
Močnejše so strune — spomina,
Ne bodo raztergale reve hudé
In ne jih sercá bolečina“.

Nategnil na liro sem strune nové,
Na sivo usedel se skalo;
Z valovi se glasi čez skale podé —
Serce mi nemirno ostalo.

Dopisi.

Iz Marburga 6. sept. Nedelja „Angeljev varhov“ (4. dan t. m.) je bila za naše mesto res vélika nedelja. Svetli naš knez in škof gg. Anton Martin Slomšek so slovesno obhajali vhod v našo cerkev, ki je sedaj stolna cerkev lavantinske škofije kakor je naše mesto sedaj reziden-cija preljubljenega vladika. Vem, da bojo „Novice“ iz boljše roke kakor je moja, dobile popis velike svečanosti, ki smo jo tó 3. in 4. dan t. m. obhajali, — za to Vam le to pišem, da, kar Marburg stoji, take slovesnosti še ni doživel; privrelo je gospóde in vernega slovenskega ljudstva že v saboto pred „véliko nedeljo“ toliko v naše mesto, da so bile tudi gostivnice vse tako polne, da dosti ljudi je moglo pod prostim nebom prenočiti. Naj nam mili Bog mnogo mnogo let ohrani ljubljene Gospoda, ki so vés mož po volji Božji!

Iz Lokavca na Goriškem 31. avgusta. A. Sl. — Preteklo je osem let, kar je zvonjenje v naši cerkvi omolknilo, in hvala Bogu! letos se je doveršilo, česar smo željno pričakovali. Dobili smo namreč kresni dan v naše veselje dva sicer ne velika, pa soglasno poječa zvonova, ktera je vžil sloveči ljubljanski zvonar, gosp. A. Samasa. Zapela sta prvi pot 31. avgusta in klicala pobožno ljudstvo v samotno že toliko let mutasto cerkev. — Kar se letošnje letine tiče, moram z žalostjo povedati, da nas suša menda huje stiska kod drugod. Belega žita se je malo pridelalo, krompirja bo tudi malo in v več krajih je začel že gnjiti; feržola smo prav malo nabrali, ker ga je vročina prezgodaj pritisnila; sená je bilo še precej, za vse drugo pa ne vemo kaj bo. Tudi turšica se je začela sušiti in senožeti so kakor popaljene, njive za repo in ajdo so ruse, kakor kadar se zorjejo. Z eno besedo, doslej kaže vse slabo!*) Nekteri uganjajo, da je za to tako slaba letina, ker mladost preveč muziko ljubi in prerada pleše; al tega ne pomislijo, da so taki oterpnjenci mnogo mnogo boljše in rodovitneje leta uživali v svoji mladosti, dasiravno jim je bilo skorajda veliko več mar za okrogle poskočnice, kakor današnji mladosti — vsaj naših krajev.

Iz Ljubljane. S serčnim veseljem naznanjamo, da prečastiti gospod Peter Hicinger, ki jih vsi naši bravci dobro poznajo, dosedaj fajmošter male farice podlipške, so povzdignjeni za fajmoštra in tehanta v Postojni.

Iz Ljubljane. Te dni smo v roke dobili prekrasni obraz velike gorenske planjave, obdane od malih humcov, že večjih hribov in najvišjih gorá, ki jo je zrisal slavni dunajski profesor Friderik Simony in na svetlo dal pod imenom „Panorama des nordkrainischen Beckens, nach der Natur gezeichnet und mit Erläuterungen versehen“. Več tednov se je izverstni umetnik na Golovcu ljubljanskem trudil, da je doveršil delo, ki je v tem Valvazorjevem bukvam „Ehre des Herzogthums Krains“ nekako podobno, da, kakor nobena dežela nima enakih bukev, kakor jih ima krajnska v Valvazorjevi knjigi, ravno tako nima nobeno mesto take panorame kakor jo ima Ljubljana sedaj v obrisu Simony-ovem. Slavni mojster je stal na prednjem Golovcu in kar je s tega mesta od gore sv. Ahacija okoli in okoli noter dalječ tje do gore sv. Valentina pogorja vidil in planjav, je s tanko natančnostjo obrisal, da kakor na gorah razločiš vsaki verhunc in vsaki greben, vsaki rob in vsako sotesko, vidiš na planem tudi vse na drobno kamor ti oči nesó. Zemljevid ta je potem takem čez sežen dolg in čevelj širok; pridjan mu je mičen popis, iz ktere ga bo bravec marsikaj zvedil, kar mu popred znano ni bilo, akoravno to imenitno okolico svoje dežele tudi dobro pozná. Cena prelepemu delu ni previsoka: 6 gold. veljá; dóbi se v gospod Lerherjevi bukvarnici. Ako umetna roka pomala (illuminira) ta obraz in se obesi potem v dosti pro-

*) Upamo, da se je tudi pri Vas na bolje obernilo, kar bolj pogostoma pohlevni dežuje. Vred.

storni sobi, ga bo gotovo vsak z veseljem ogledoval; tudi vsaka kazina in večja kavarnica na Krajskem naj bi se okinčala s to podobo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. Cesarski patent od 1. t. m. oklicuje protestantski ali evangeljski cerkvi na Ogerskem, Horvaškem, v Vojvodini serbski, temeškem Banatu in vojaški Granici novo življenje — kakor dunajski vradni časnik pravi — po postavah, ki so jih ji zdaj cesar dodelili zastran uravnave nje notranje osnove, šolstva, cerkvenih pravic, gospodarstva njenega premoženja, njenih državnih razmer itd. Tudi protestanti drugih dežel — pravi „Wien. Zeit.“ — imajo po tem izgledu novo uredbo kmali dobiti.

— Prihodnji teden se bo bivši minister notranjih oprav baron Bach v svojo novo službo v Rim podal.

— Da bi se deželam našega cesarstva več živinozdravnikov pridobilo, je c. k. ministerstvo dovolilo, naj se takim mladenčcem, ki so nižje realne ali gimnazijske šole doveršili in so najmanj 17 let stari, iz deželnega dnarja dajo štipendije po 200 gold. nov. dnarja vsako leto, da grejo na Dunaj skozi 3 leta se živinozdravništva učiti. Kot izučeni živinozdravniki se morajo zavezati, saj skozi 8 let se pečati s živinozdravništvom v tisti deželi, ki jim je štipendijo dajala.

— Po vseh časnikih je šla novica, da bojo vojaki naše armade bele suknje slekli, in da vsi bojo namesto njih dobili sivo obleko. Vradni dunajski časnik preklicuje to novico ter pravi, da ni res.

— Da bi se tudi v vojaški Granici povzdignila konjska in goveja reja na višjo stopnjo, so presvitli cesar 23. dan p. m. dovolili premije iz deželnih dohodkov za kobile od 4. do 7. leta, ki imajo lepo žbè in so za pleme dobre, in pa za 3letne kobilice, ki obetajo dobro pleme; ravno tako tudi 4 do 7 let starim kravam in 3letnim junicam, — verh tega tudi 3 leta starim dobrim žebcom in ravno takim bikom.

— Dunajski časniki spet pripovedujejo, da bojo več cesarskih konj, ki so jih ob laški vojski za vprego kupili, kmetovavcom proti temu na posodo dali, da jih bojo, kadar bi treba bilo, berž spet nazaj dali.

— Govori se, da Aleksander, car rusovski, pride na Dunaj našega cesarja obiskat. Če se ta novica le ne bo v kratkem tako preklicala kakor una, ki so jo tudi časniki berž po svetu zagnali, pa je zdaj že tudi preklicana, da naš cesar in cesar Napoleon se bota kmali v drugič snidla in sicer na gradu Arenenberg v Švajci, kterege že za to pripravljajo. Al vse to ni res.

— 7. dan t. m. se je novi ban fml. baron Coronini v Zagreb podal.

Iz Gradea 8. sept. V ulici Klosterwies-Gasse se je 1. dan t. m. strašen umor z razbojem dopernesel. Sum je letil na neko 22 let staro dekle tako, da so jo zaperli. In res je že drugi dan obstala hudodelstvo. Imenuje se Cecilija P. in je iz Celovca doma.

Iz Benetk 5. sept. Vsi tisti, ktere je bilo treba ob času laške vojske iz Beneškega tirati v terdnjavo Josefstadt na Česko, ker so v eno mer ljudstvo z lažmi dražili in v punt hujskali, so se po milosti cesarjevi spet vernili v svojo domačijo.

— K slabi letini in tertni boleznini se je pridružila še druga nadloga, ktera zlasti tiste primorce hudo tare, ki se s tem živijo, da ostre (avšterge) lovijo in ž njim kupčijejo; — ostre namreč bolehaajo za neko posebno boleznijo, po kateri jih napne nek mleku podoben sok, zavoljo kterege so škodljive zdravju, da vsakega kdor jih povžije, kolje po želodecu in da bljuje. Kar so ljudje to zvedili, se bojé oster jesti, čeravno niso vse bolne, — to pa se vé da kupčijo z ostrami zlo zatiruje in je zlasti Chioggiance v veliko zadrego pripravilo.

Iz Sibirja. Vradni časnik „Siebenbürger Bote“ piše o ministerskem ukazu zavoljo učbenega jezika v gimnazijah med drugim sledeče: „Poprejšna sila, da so se mogle v višjih gimnazijah nekteri nauki v nemškem jeziku razlagati, je tudi tukaj veliko nezadovoljnost delala, ker nemški jezik je zatiral vse druge deželne jezike in vsako národno slovstvo. Sedaj bo vse to drugače in na mesto sile bo stopila pravica. Skušnje so učile in tisočkratno poterdile, da vsaka sila v zadevah, ki se tičejo vesti in jezika, je le škodljiva. Komur se kak jezik po silí vriva, ne mara za-nj, in namesto da bi se ga rad učil, se mu le studi. Edine pravice naj imajo vsi jeziki, in prav bo za-se. Marsikaka overa in homatija se ni napravila s tem, da so različni jeziki na svetu, ampak le s tem, da so tù in tam eni jezik nepravilno in nepolitično silili pred drugimi jeziki in enega tirali s tem naprej, da so zatirovali druge. To pa ni prav. Enaka pravica pred postavo kakor v jezikih naj vladuje povsod“.

Iz Galicije. Kmalob leto in dan, kar so za poskušnjo v Tarnovu mesarstvo na prosto roko dali vsakemu, kdor ga hoče. Vse je tako zadovoljno s tem bilo, da bojo sedaj pri tem ostali; skozi celo leto jim ni nikoli mesa zmanjkalo, čeravno je soldatov vseskozi dovelj bilo tukaj, in čeravno so si mesarji sami tarifo delali, ni ne ene pritožbe bilo nikoli zoper 20 mesarjev, ki so se s mesarstvom pečali. Tudi v Rzeszow-u, kjer so po izgledu Tarnovčanov mesarstvo tudi na prosto voljo dali, se hvalijo s to napravo.

Iz Srbije. Iz Beligrada 5. sept. Skupščina bo imela svoj zbor v Kragujevacu. Knez Miloš se je pred tremi dnevi odtod v gornji Milanovac podal. Izmed uradnikov v skupščino izvoljeni poslanci ne smejo biti skupščinarji. Prebivavci Grušanskega okroga, ki so dosihmal povsod veljali za izdajavce Obrenovičev, so poslali knezu Milošu pismo, v katerem ga za odpuščenje prosijo in mu verno udanost zagotovljajo; posebna deputacija mu je izročila pismo. Knez jo je milostljivo sprejel in ji rekel, da nikoli ni bil hud svojim podložnim, ker vé, da so bili le zapeljani.

Iz Laškega. Najnovejše novice iz Laškega segajo do 8. t. m.; ni tedaj čuda, da je ondi še vse židane volje, ker še ne vejo, kar je vladni francozki „Moniteur“ 9. dan t. m. svetu oklical. Ko bojo to zvedili, bo veseli hrup gotovo nekako oterpnil; se vé pa, da bojo nekteri rekli: „Moniteur“ je že večkrat danes kaj povedal, kar jutri ni bilo več res. Preden pa svojim bravcom damo posnetek iz prevažnega Moniteur-ovega razglosa, moramo povedati še to, da prekucijni plamen se na Laškem od dne do dne dalje širi in da národni zbor v Boloniji je enoglasno sklenil se odpovedati papeževi vladi; 15 poslancev je podpisalo nasvèt: naj se Romanija združi s Sardinijo, in ga v prevdarek dalo národnemu zboru; narodni zbor je na to enoglasno sklenil, da želi pod ustavno vlado Viktor Emanuela priti. Take prigodbe s bridko žalostjo napolnujejo serce papeževo, kteri obžaljuje, da je cesar Napoleon se vstopil na stran prekucijske stranke v srednji Italiji. Pravijo tedaj, da so strune med papeževo in francozko vlado tako napete, da žugajo počiti, ako ne bo odnehala ta ali una. Druga zadrega, v kateri se dalje papeževa vlada znajde, pa je ta, da je nje armada tako slaba, da se ne upa nad puntarje udariti; že na poti proti Pezaru se je mogla ustaviti v Jakinu, ker bližje ko je prišla proti meji, več vojakov ji je vsaki dan uhajalo. Pravijo, da je kardinal Antonelli napolitansko vlado nagovoril, naj bi mu posodila vojakov, pa mu je prošnjo odrekla, ker jih sama nima preveč v vednem strahu, da bi tudi v njeni deželi se ne vzdignil prekucijni vihar. — Med vsem tem je prinesel Napoleonov časnik „Moniteur“ neki razglas, o katerem smo že gori rekli, da bo osupnil Lahe zlo. V tem sostavku se naj-